

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ КОЛЕДЖ
БЕРДЯНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

 Ірина МАКАРОВА

«24» березня 2021 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

На основі ОКР кваліфікованого робітника

Для здобуття ОПС фахового молодшого бакалавра

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розглянуто та схвалено на

засіданні приймальної комісії

Протокол від 24.03.2021 р. № 2

Секретар приймальної комісії

 Галина ІВАНЧЕНКО

Бердянськ 2021

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	6
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	11
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах модернізації виробництва, впровадження науково-технічних досягнень і новітніх технологій, використання сучасної техніки на ринку праці різко зростає попит на спеціалістів високої кваліфікації, які мають спеціальну освіту, здатні самостійно вирішувати виробничі питання, долати проблеми, обґрунтовувати свої дії. До майбутніх фахівців ставляться високі вимоги, які полягають у досконалих знаннях фаху. Фахівець своїми знаннями, вміннями, навичками повинен забезпечити ефективне планування і проведення конкретних комерційних операцій за принципами ринкової економіки. Тому, фахівцю, незалежно від того, які функції він виконує, необхідні знання, які б забезпечили недопускання збитків через зниження якості і маси товарів під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників.

Фахове вступне випробування на навчання для здобуття освітнього ступеня фаховий молодший бакалавр галузі знань 07 «Управління та адміністрування» проводиться з метою визначення можливості вступників засвоювати навчальні програми підготовки фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Програма фахового вступного випробування містить питання з навчальних дисциплін: «Технологія торгівлі», «Організація товарознавства», «Основи бухгалтерського обліку».

Основні вимоги до підготовки вступників:

знати:

- законодавчо-нормативні документи України, які регулюють відносини у торгівлі;
- види та форми торгівлі, види роздрібно-торговельної мережі їх функції, особливості, переваги та недоліки, форми та методи роздрібного продажу товарів;
- поняття «галузевого ринку» та його особливості;
- основи підприємницької діяльності;
- основи ціноутворення, стратегію і тактику маркетингу;
- значення, класифікацію, види немеханічного устаткування, вимоги до нього;
- призначення, класифікацію, вимоги до тари, види, маркірування, зберігання, облік у магазині, заходи щодо скорочення збитків по тарі;
- правила приймання споживчих товарів за кількістю та якістю, правила підготовки товарів до продажу, розташування в торговому залі;
- основні правила роботи магазинів та порядок заняття торговельною діяльністю;
- правила застосування реєстраторів розрахункових операцій при розрахунках зі споживачами за куплені товари та відповідальність за їх недотримання;
- види споживчого попиту та методи їх вивчення;

- значення застосування рекламних засобів у торгівлі; задачі та функції реклами, її вплив на психологічний стан покупця; класифікацію засобів реклами, види, жанри, їх характеристику;
- предмет, зміст і завдання товарознавства, принципи товарознавства;
- промисловий і торговий асортимент, товари простого і складного асортименту; асортиментну концепцію і політику; формування асортименту;
- поняття і значення класифікації, вимоги, до класифікації, основні показники класифікації продукції, методи класифікації, правила класифікації;
- якість споживчих товарів, фактори, які впливають на якість споживчих товарів;
- груповий асортимент продовольчих і непродовольчих товарів;
- умови і термін зберігання споживчих товарів, правила пакування та маркування;
- вимоги до якості споживчих товарів, ознаки псування, види втрат споживчих товарів їх причини, способи зменшення та запобігання;
- застосування в промисловості та домашньому господарстві споживчих товарів;
- роль інформації про товар, канали доведення інформації до споживачів, види та форми інформації; засоби інформації про товар їх характеристику;
- характер і зміст процесів, що здійснюються в торгівлі, комерційні, виробничі, технологічні процеси; предмети і засоби праці; додаткові торгові послуги; основні принципи комерційної діяльності;
- типи підприємств, функції підприємства, фактори, які впливають на комерційну діяльність підприємства;
- особистісні та професійні вимоги до комерційного працівника;
- поняття комерційної інформації, джерела комерційної інформації;
- основні форми розрахунків при закупці матеріальних ресурсів;
- поняття посередника, умови і фактори для здійснення посередницької діяльності;
- форми та завдання оптової торгівлі; особливості продажу товарів на оптових ринках, ярмарках, аукціонах, їх види;
- значення фірмового стилю та його складові елементи;
- поняття стратегічного планування, його зміст, форми і методи, принципи та етапи;
- систему державного регулювання ринкового господарства, форми державного регулювання.

вміти:

- мислити економічними категоріями і переводити їх на мову практичної діяльності;
- здійснювати приймання товарів за кількістю та якістю згідно товарно-супровідних документів;
- складати замовлення на постачання товарів, рекламації, вимоги до постачальників;

- організовувати зберігання товарів і підготовку їх до продажу на підприємстві;
- проводити ділові переговори, телефонні перемовини, ділове листування з постачальниками;
- розпізнавати асортимент продовольчих і непродовольчих товарів;
- визначати якість споживчих товарів за органолептичними показниками;
- перевіряти відповідність назви, сорту, терміну реалізації, кількості споживчих товарів за даними маркування та супровідних документів;
- визначати склад продукту, енергетичну цінність, дату виробництва, умови і термін зберігання за маркуванням;
- консультувати споживачів з питань використання, зберігання споживчих товарів, тенденцій моди тощо;
- розробляти рекомендації щодо оптимізації витрат виробництва та максимізації прибутку підприємства.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Дисципліна «Організація товарознавства»

Тема 1. Товарознавство – наука про товар

Предмет та завдання курсу «Товарознавство». Зв'язок товарознавства з іншими науковими дисциплінами. Продукція. Визначення. Класифікація продукції. Поняття про товар і його властивості. Товар як конкретний, розширений, узагальнений продукт.

Споживчі товари і товари виробничого призначення.

Тема 2. Класифікація і кодування товару

Поняття і значення класифікації. Вимоги до класифікації товару. Методи класифікації. Правила класифікації. Класифікатори продукції та товарів. Класифікація продукції виробничо-технічного призначення. Кількість товару: визначення, одиниці виміру товарів.

Штрихове кодування товарів, його значення; види штрихового коду; склад штрихового коду; зчитування коду.

Тема 3. Асортимент товарів

Поняття асортименту та його роль на ринку. Класифікація асортименту товарів, його властивості та показники

Асортиментна концепція і політика, управління асортиментом. Асортиментний перелік. Асортиментний мінімум. Формування асортименту. Промисловий асортимент.

Тема 4. Стандартизація, сертифікація та якість продукції (товару)

Основні цілі та принципи стандартизації. Стандартизація товарів. Види і категорії стандартів. Сертифікація продукції (товару).

Поняття якості продукції (товару). Показники якості, їх класифікація. Основні властивості продукції, споживчі властивості товарів. Фактори що формують споживчі властивості товарів. Контроль якості продукції. Оцінювання якості товарів. Управління якістю продукції. Принципи управління якістю продукції. Відповідність. Оцінювання відповідності.

Дефекти продукції. Поняття про гарантійний термін і термін придатності товарів. Види тари, її функції та вплив на збереження товарів. Втрати продовольчих товарів у процесі товароруку, види втрат, причини їх виникнення та засоби запобігання. Безпечність та безвадність товарів. Відповідальність за якість та безпечність продукції (товару).

Тема 5. Експертиза товарів

Поняття і завдання експертизи. Методи експертизи. Об'єкти і суб'єкти експертизи. Методи проведення експертизи. Види експертизи. Структура і зміст висновків експерта. Суть товарної експертизи. Експертиза супровідної та нормативної документації. Експертиза кількості товарів. Експертиза якості товарів.

Тема 6. Класифікація і транспортна характеристика вантажів

Вантажі. Визначення і основні поняття. Товарно-супровідна документація. Вантажне маркування. Тара і упаковка. Стандартизація тари. Підготовка вантажів до транспортування; пакування вантажів. Організація приймання та відпуску вантажів за кількістю та якістю.

Тема 7. Фізико-хімічні властивості і умови збереження основних вантажів

Транспортна характеристика вантажів.

Масові вантажі: навальні, насипні та наливні.

Генеральні вантажі: волокнисті вантажі та пряжа, тканини та швейні вироби; галантерейні, парфумерно-косметичні та медичні вантажі; шкіра, шкірсировина і шкіряні вироби; каучук, гума та гумові вироби; пушно-хутрові товари; целюлоза та папір; нафтопродукти і паливно-мастильні матеріали; будівельні матеріали; метали, сплави та металеві вироби; тваринні і рослинні жири та жирові продукти; тютюн та тютюнові вироби; харчові продукти, зберігання яких стійке в звичайних умовах; вироби машинобудівельної промисловості; лісоматеріали та вироби з дерева; хімічні вантажі.

Особливо-режимні та небезпечні вантажі: товари, які швидко псуються; біо-товари, худоба та птиця.

Товарознавчо-комерційна характеристика груп товарів народного споживання (продовольчих і непродовольчих).

Непродовольчі товари: товари з пластмасових мас; скляні та керамічні побутові товари; метало господарські товари; побутові електричні прилади; товари культурно-масового обслуговування; одяг, взуттєві товари.

Харчові продукти: зерно і борошняні товари; фрукти, овочі; крохмаль, цукор, мед, кондитерські вироби; смакові товари; харчові жири; молоко і молочні продукти; м'ясо і м'ясні продукти; риба і рибна продукція.

Способи та засоби визначення ваги вантажів.

Тема 8. Транспортування вантажів

Особливості доставки товарів(вантажів) залізничним, автомобільним, авіаційним, морським і річковим транспортом. Само-вивіз товару. Кількісні та якісні втрати при перевезенні вантажів. Відповідальність перевізника за збереження вантажу. Основні напрямки підвищення ефективності вантажоперевезень.

Дисципліна «Технологія торгівлі»

Тема 1. Суть, роль, зміст і завдання торгівлі

Поняття та сутність торгівлі, характеристика основних її елементів. Суб'єкти торгівлі на ринку товарів та послуг. Організаційно-правові форми суб'єктів торгівлі. Підприємство як суб'єкт торгівлі. Установчі документи підприємств торгівлі (фірми). Бізнес - план. Державна реєстрація.

Принципи побудови організаційних структур служб торгівлі. Організаційна структура служби підприємств торгівлі. Фактори, які впливають на побудову організаційної структури.

Зміст комерційно-посередницької діяльності: принципи, мета і завдання. Поняття посередника. Види посередників.

Тема 2. Організація господарських зв'язків

Сутність та порядок регулювання господарських зв'язків. Перевезення вантажів як вид господарської діяльності.

Договори на підприємствах торгівлі. Поняття та правове регулювання. Види договорів. Порядок укладання та виконання договорів, зміни та розірвання договорів. Класифікація договорів. Договори поставки, купівлі-продажу, перевезення вантажів, договір про пакування, договір страхування під час перевезень вантажів та ін. Види угод купівлі - продажу. Види розрахунків по комерційним угодам. Ефективність роботи з організації господарських зв'язків.

Тема 3. Організація закупівлі товарно-матеріальних цінностей

Основи організації матеріально-технічного постачання. Сутність, роль та зміст закупівельної роботи. Планування закупівельної роботи. Вивчення ринку сировини і матеріалів. Методи вивчення та оцінки постачальників. Вибір постачальників. Попит. Пропозиція. Порівняння різних пропозицій.

Організація та оформлення поточних оптових закупівель товарів (товарно-матеріальних цінностей) на товарних біржах, аукціонах, оптових ярмарках (виставках) тощо.

Правила та організація приймання товарно-матеріальних цінностей від постачальників та від матеріально-відповідальних осіб. Нормативні та супровідні документи товарно-матеріальних цінностей. Правила оформлення перевізних документів.

Правила приймання продукції за кількістю та якістю.

Тема 4. Механічне та немеханічне устаткування, тара і ваговимірвальне обладнання

Ваговимірвальні засоби: класифікація, вимоги, правила експлуатації.

Види немеханічного устаткування, класифікація. Вимоги до немеханічного устаткування, призначення, догляд, безпека при використанні.

Роль тари та упаковки в торгово-технологічному процесі. Тара: призначення, класифікація, види, маркування. Стандартизація, уніфікація та якість тари. Обіг тари.

Тема 5. Технологія перевезення вантажів

Значення та функції транспорту в системі товарообігу. Транспортно-експедиційна діяльність. Принципи діяльності, завдання та обов'язки агента з постачання (експедитора). Організація транспортних перевезень різними видами транспорту. Правила перевезення вантажів. Підготовка вантажів до перевезень. Товаросупровідна документація. Вантажне маркування.

Загальні засади організації вантажно-розвантажувальних робіт. Забезпечення збереження вантажів під час вантажно-розвантажувальних робіт. Організація приймання і відпуску вантажів за кількістю та якістю. Вади, які виявляються під час перевірки приймання товару. Претензійно-позовна робота.

Тема 6. Формування товарних запасів на підприємствах оптової та роздрібної торгівлі

Роль та функції оптової торгівлі в системі господарських відносин. Структура та інфраструктура оптової торгівлі. Види оптових підприємств та їх класифікація, роль в процесі товарообігу.

Поняття товарних запасів. Порядок формування товарних запасів.

Складське господарство: суть, роль, класифікація. Зміст, принципи організації торгово-технологічного процесу складу. Операції надходження та відпуску товарів на складі. Передача доставлених вантажів, оформлення документації по прийманню-передачі. Приймання вантажів зі складу у відповідності з супровідними документами. Механізація й автоматизація технологічного процесу на підприємствах оптової торгівлі.

Класифікація, функції роздрібних торговельних підприємств. Суть товаропостачання, зміст і основні вимоги до його організації. Організація та технологія товаропостачання роздрібних торговельних підприємств.

Тема 7. Комерційна діяльність під час експортно-імпортних операцій

Основні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Види комерційних структур на міжнародному ринку. Міжнародні комерційні торгово-посередницькі операції. Зміст, умови і порядок укладання зовнішньоекономічних контрактів. Система ІНКОТЕРМС. Особливості комерційної роботи під час експортно-імпортних операцій. Організація експортно-імпортних операцій.

Декларування вантажів. Митне оформлення вантажів.

Дисципліна «Основи бухгалтерського обліку»

Тема 1. Основи бухгалтерського обліку

Види господарського обліку. Загальна характеристика, предмет і метод бухгалтерського обліку. Принципи і порядок бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс і його структура. Активи і пасиви. Система розрахунків та їх класифікація. Бухгалтерська звітність.

Тема 2. Форма розрахунків готівкою

Облік касових операцій. Документальне оформлення касових операцій. Порядок одержання грошових коштів готівкою в банку і здавання до банку. Синтетичний та аналітичний облік касових операцій. Відкриття рахунків в банку.

Тема 3. Безготівкові форми розрахунків

Безготівкові форми розрахунків. Облік розрахунків з постачальниками, покупцями та замовниками (розрахунки платіжними дорученнями; акредитивами; векселями; чеками та пластиковими картками). Облік розрахунків за претензіями. Електронні платежі.

Тема 4. Податкові платежі

Системи оподаткування. Види податкових платежів. Нарахування прямих та непрямих податків. Податкова накладна. Порядок нарахування ПДВ. Бухгалтерський облік ПДВ.

Тема 5. Облік розрахунків з підзвітними особами

Облік розрахунків з підзвітними особами. Порядок компенсації витрат на відрядження. Документальне оформлення «Звіту про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт».

Тема 6. Облік основних засобів, МШП та виробничих запасів

Класифікація та оцінка основних засобів. Аналітичний облік основних засобів. Документальне оформлення руху основних засобів. Облік зносу і амортизації основних засобів. Облік вибуття основних засобів. Оренда основних засобів. Облік ремонту основних засобів. Основні проводки.

Особливості обліку МШП. Облік МШП на складі й в експлуатації. Облік зносу МШП. Основні проводки.

Документальне оформлення наявності і проходження матеріалів. Оцінка, інвентаризація та переоцінка матеріалів. Основні проводки. Організація обліку виробничих запасів, їх класифікація і оцінка. Облік витрат виробничої діяльності. Характеристика елементів витрат.

Тема 7. Облік готової продукції

Готова продукція, її облік та оцінка. Документальне оформлення руху готової продукції. Облік відвантаженої і реалізованої продукції. Облік товарів, тари та транспортно-заготівельних витрат. Облік ПДВ і акцизного збору. Облік фінансових результатів.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 100 завдань, з яких – 95 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 3-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів та інших форм творчої роботи).

Від 1-го до 95-го завдання за кожну правильну відповідь нараховується 0,8 балу.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200 бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	100,0	48	138,4
1	100,8	49	139,2
2	101,6	50	140,0
3	102,4	51	140,8
4	103,2	52	141,6
5	104,0	53	142,4
6	104,8	54	143,2
7	105,6	55	144,0
8	106,4	56	144,8
9	107,2	57	145,6
10	108,0	58	146,4
11	108,8	59	147,2
12	109,6	60	148,0
13	110,4	61	148,8
14	111,2	62	149,6
15	112,0	63	150,4
16	112,8	64	151,2
17	113,6	65	152,0
18	114,4	66	152,8
19	115,2	67	153,6
20	116,0	68	154,4
21	116,8	69	155,2
22	117,6	70	156,0
23	118,4	71	156,8
24	119,2	72	157,6
25	120,0	73	158,4

26	120,8	74	159,2
27	121,6	75	160,0
28	122,4	76	160,8
29	123,2	77	161,6
30	124,0	78	162,4
31	124,8	79	163,2
32	125,6	80	164,0
33	126,4	81	164,8
34	127,2	82	165,6
35	128,0	83	166,4
36	128,8	84	167,2
37	129,6	85	168,0
38	130,4	86	168,8
39	131,2	87	169,6
40	132,0	88	170,4
41	132,8	89	171,2
42	133,6	90	172,0
43	134,4	91	172,8
44	135,2	92	173,6
45	136,0	93	174,4
46	136,8	94	175,2
47	137,6	95	176,0

Від 96-го до 100-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 4,8 бала в залежності від повноти відповіді. Отже, за 5 тестів відкритого типу вступник може набрати від 0 до 24 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 100 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО = 3Т + ВТ,}$$

де **3Т** – бали за виконання тестів закритого типу (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання тестів відкритого типу (від 96-го до 100-го).

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про захист прав споживачів» від 05.05.1995р., № 325.
2. Закон України «Про охорону навколишнього середовища».
3. Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини» // ВВР. – 1998. –№ 19.
4. Державні стандарти на продовольчі та непродовольчі товари.
5. Положення про штрихове кодування товарів: Затв. Наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 27.08.96р. за № 530. – К.: Укрвузполіграф, 1998.
6. Правила користування засобами вимірювальної техніки у сфері торгівлі, громадського харчування та надання послуг (Наказ Держстандарту України № 633 від 24 грудня 2001 р.).
7. Правила роздрібної торгівлі непродовольчими товарами, Наказ Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України № 98 від 11.03.2004 р.
8. Апопій В.В., Міщук І.П., Рудницький С.І., Хом'як Ю.М. «Теорія та практика торговельного обслуговування», навчальний посібник, Київ: Центр навчальної літератури, 2005 р, - 496с.
9. Бровко О.Г. Товарознавство. Продовольчі товари: навчальний посібник /О. В. Булгакова, Г. С. Гордієнко, В. В. Дятлов та ін. – Київ : Кондор, 2010. – 730 с.
10. Власова А.В. Основи товарознавства непродовольчих товарів – К.: Центр навчальної літератури, 2006
11. Войнаш Л.Г. та ін. Товарознавство непродовольчих товарів/ Підручник. Частина 1, 2. – К.: Книга, 2006
12. Волошина, С.В. Товарознавство (Непродовольчі товари). Частина 2. Товарознавство одягово-взуттєвих і парфумерно-косметичних товарів курс
13. Зубкова І.Н. Організація торгівлі непродовольчими товарами: Навч. посіб. – М.: Видав. буд., 2000. – 218 с. Кисельов А.П. основи бізнесу. - К.: Вища школа, 1997.
14. Каплина С.А. Организация коммерческой деятельности. Учебное пособие. Ростов-на-Дону.: Феникс, 2002 - 416с.
15. Кисляк Н.К. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів ТЗФ денного курсу навчання з курсу «Теоретичні основи товарознавства». –К.: КДТЕУ, 2000.
16. Криковцева Н.О., Казакова О.Б., Саркісян Л.Г., Авдєєнко Л.Л., Дяченко Г.А., Курська Л.С., Сахарова О.Н. Комерційна діяльність. – К.: Центр Учбової літератури, 2007, - 296с.
- лекцій. – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2017. – 146 с.
17. Михайлівський В.С. «Товарознавство харчових продуктів». – К.: КНТЕУ, 2002.
18. Михайлов В.І. Непродовольчі товари. - К.: Книга, 2005

19. Панкратов Ф. Г., Серьогіна Т. К. Комерційна справа: Навчальний посібник для вузів. Інформаційно-видавнича агенція «Вертекс», 2001. - 352 с.
20. Полікарпов І.С., Семак Б.Д. та ін., «Товарознавство непродовольчих товарів: одягово-взуттєві вироби» Навчально-наочний посібник. - Львів: Видавництво Магнолія 2006, 2009.- 264с.,
21. Пономарьов П.Х., Сірохман І.В. Безпека харчових продуктів та продовольчої сировини. Навч. Посібник. – К.: Лібра, 1999. – 272с.
22. Радченко Л. О. Товарознавство непродовольчих товарів : навчальний посібник /Л. О. Радченко, Л. Д. Льовшина, М. П. Головка. – Харків: Світ книг, 2013. – 943 с.
23. Сірохман І.В., Задорожний І.М., Пономарьов П.Х. Товарознавство продовольчих товарів: Підручник. 4-е вид, переробл. і доп. – Київ: Лібра, 2007. – 600 с.
24. Товарознавство. Непродовольчі товари. Підручник / Д.П. Лойко (та ін.); за ред. проф. Д.П. Лойко. – К: (Б:В), 2007р.
25. Чуйко М. М. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Товарознавство» / М. М. Чуйко. – Харків: ХТЕІ КНТЕУ, 2018. – 10 с.